

TRASTORNS, DEFICIÈNCIES, LÍMITS, I MALALTIES DEL CERVELL, DE LA CONDUCTA I DE LA MENT II

Del 13 de febrer al 15 de març a les 19.00 h

Director científic
Jordi Obiols, UAB

El terme "bogeria" ha envellit i s'ha convertit, a principis del S.XXI, en un terme obsolet, limitat, indefinit i, en definitiva, inútil. En el seu lloc, hi caben actualment un nombre creixent de múltiples i variades formes del patiment psicològic i emocional, de les alteracions de la conducta humana, dels límits i pèrdues de capacitats. Psiquiatres, psicòlegs, neuròlegs, treballen per amorrar, pal·liar i, si poden, curar-ne els seus efectes. També intenten, amb l'ajut de les noves tecnologies de la neurociència i de les ciències de la conducta, entendre els seus orígens, com apareixen i es desenvolupen, per què, de vegades, desapareixen espontàniament... L'objectiu del curs és presentar l'estat actual del coneixement sobre alguns dels més significatius d'aquests temes.

13 DE FEBRER
Genètica del trastorn mental
Lourdes Fañanás
Doctora en Biologia i Llicenciada en Medicina i Cirurgia. Facultat de Biologia de la UB, Barcelona.

15 DE FEBRER
La imatge cerebral de la psicosis
Maria Ron
Psiquiatra. Dept. Clinical Neurology, Institute of Neurology, London, Regne Unit.

20 DE FEBRER
Els límits de la psiquiatria: els trastorns de la personalitat
Victor Pérez
Psiquiatre, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, UAB, Barcelona.

22 DE FEBRER
Anorèxia Nerviosa. Un càstig diví enmig de l'abundància?
Josep Toro
Servici de Psiquiatria Infantil i Juvenil del Hospital Clínic de Barcelona. UB, Barcelona.

27 DE FEBRER
El son i els seus trastorns
Eduard Estivill
Pediatra Neurofisiòleg. Unitat del Son. Institut Universitari Dexeus, Barcelona.

1 DE MARÇ
L'origen filogenètic dels trastorns mentals
Julio Sanjuán
Psiquiatre. Hospital Clínic Universitario. UV, Valencia.

6 DE MARÇ
L'espectre autista: la malaltia de la comunicació
Amaia Hervás
Psiquitria. Centro de Salud Mental Infanto-juvenil del Hospital Mútua de Terrassa.

8 DE MARÇ
Els malalts imaginaris. És una malaltia de la hipocondria?
Dolores Avia
Catedràtica de Psicologia UCM, Madrid.

13 DE MARÇ
Psicofàrmacs: àngels o dimonis? Un fenomen social creixent
Enric Alvarez
Psiquiatre. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, UAB, Barcelona.

15 DE MARÇ
El cervell ètic. Resideix la conducta moral en el cervell?
Michael Gazzaniga
Director Sage Center for the Study of Mind, University of California, Santa Barbara, EE.UU.

COSMOCAIXA

Teodor Roviralta, 47-51 | Barcelona 08022

SERVEI D'ATENCIÓ AL VISITANT
Tel. 93 212 60 50 | Fax 93 253 74 73
savicosmocaixabcn.fundacio@lacaixa.es

HORARI
Obert de dimarts a diumenge, de 10 a 20 hores
Tancat els dilluns (excepte els festius) i els dies 25 de desembre, 1 i 6 de gener

ACCESSOS
Per la ronda de Dalt entre el carrer del Cister i l'avinguda del Tibidabo (sortides 6 i 7)
Pel carrer dels Quatre Camins, 89

TRANSPORTS
17 | 22 | 58 | 60 | 73 | 75 | 196

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (estació Avinguda del Tibidabo)

Tramvia Blau

Entrada pel carrer dels Quatre Camins, 89 (1 €)h)
Autocars: Ronda de Dalt davant de CosmoCaixa

LA BOTIGA DEL MUSEU

Laie - CosmoCaixa

CAFETERIA - RESTAURANT

Arcasa - CosmoCaixa

Accés lliure a la Plaça de la Ciència, a la Cafeteria - Restaurant i a la Botiga del Museu

SERVEI D'INFORMACIÓ
OBRA SOCIAL FUNDACIÓ "LA CAIXA"
Tel. 93 495 39 45
De dilluns a diumenge, de 9 a 20 hores
www.lacaixa.es/ObraSocial

VENDA D'ENTRADES
ServiCaixa
902 33 22 11
servicaixa.com

INFORMACIÓ DELS CURSOS

PREU DELS CURSOS

44 euros - Tarifa reduïda 30 euros

INSCRIPCIÓ

www.lacaixa.es/ObraSocial
Places limitades

CRÈDITS

Sol·licitat acreditatiu dins el Pla de Formació Permanent del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Sol·licitat reconeixement de crèdits de lliure elecció a la UB i de la UAB

Entrada gratuïta al Museu amb la inscripció als cursos (Vàlida del 12 de febrer al 24 de maig i del 16 d'octubre al 28 de novembre)

Diseny: acòstic

Obra Social
Fundació "la Caixa"

OBRA SOCIAL
L'ÀNIMA DE "LA CAIXA"

COSMOCAIXA
BARCELONA

ELS CURSOS DEL MUSEU 2007

TEMES CLAU EN LA COSMOLOGIA MODERNA

Del 12 de febrer al 14 març a les 19.00 h

Director científic
Enrique Gaztañaga, Investigador Científic del Consejo Superior de Investigaciones Científicas, (CSIC) a l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya (IEEC).

En els darrers 10 anys el nostre coneixement de l'Univers ha experimentat un avenç espectacular gràcies als nous observatoris espacials i terrestres. Hem après coses del Cosmos que mai no haguéssim gosat preguntar. En aquest curs volem presentar els últims avenços d'aquesta revolució. Què és l'espai? Per què s'expandeix acceleradament? Són compatibles la gravetat i la teoria quàntica? Com es va originar la matèria? Quin és l'origen de les estrelles i com es formen les galàxies? Què són la matèria i l'energia fosques? Sorprenentment, les respostes a aquestes preguntes tan diverses estan íntimament relacionades.

12 DE FEBRER
Introducció a la cosmologia moderna
Enrique Gaztañaga
(IEEC-CSIC), Barcelona

14 DE FEBRER
Espai i matèria en el Cosmos: el llegat d'Einstein
Alberto Lobo
Professor d'Investigació del CSIC al Institut de Ciències del Espai (IEEC-CSIC), Barcelona

19 DE FEBRER
Els primers nuclis i la matèria fosca: la nucleosíntesi
Antoni Grifols
Catedràtic de Física Teòrica a la UAB i l'Institut de Física d'Altes Energies, (IFAE) Barcelona

21 DE FEBRER
L'univers primitiu: Per què s'expandeix l'Univers?
Juan Garcia-Bellido
Professor Titular de Física Teòrica a la Universidad Autónoma de Madrid, Cantoblanco, Madrid

26 DE FEBRER
Els primers àtoms. La radiació còsmica de fons
Rafael Rebolo
Professor d'Investigació del CSIC al Institut Astrofísic de Canarias, La Laguna, Tenerife

28 DE FEBRER
Primeres estrelles i galàxies a l'Univers
Jordi Miralda-Escude
Professor d'Investigació de l'ICREA Institut de Ciències del Espai (IEEC-CSIC), Barcelona

5 DE MARÇ
L'Univers en rajos-X: ens mostra un Cosmos violent i actiu
Xavier Barcons
Professor d'Investigació del CSIC, Institut de Física de Cantabria, (IFCA/CSIC), Santander

7 DE MARÇ
La cara fosca de l'Univers
Joe Silk
Catedràtic Savilian d'Astronomia a la Universitat d'Oxford, Regne Unit

12 DE MARÇ
Energia Fosca a l'Univers: l'Univers actual pateix una expansió
Jaume Garriga
Catedràtic de Física Teòrica a la Universitat de Barcelona, Barcelona

14 DE MARÇ
Simulant l'Univers: assoliments i reptes computacionals
Vicent Quilis
Investigador Ramon i Cajal a la Universitat de València, València

En el marc de les activitats de lliure elecció organitzades per l'Escola d'Infermeria de la UB. (2 crèdits)

En el marc de les activitats de lliure elecció organitzades per la Facultat de Física de la UB. (2 crèdits)

ENVELLIR SALUDABLEMENT

Del 17 d'abril al 24 de maig a les 19.00

Directors del curs

Ricard Gutiérrez, director de la Càtedra de Gestió, Direcció i Administració Sanitàries, Universitat Autònoma de Barcelona, Vice-president del Col·legi de Metges de Barcelona
Juli de Nadal, director de l'Institut d'Estudis de la Generalitat de Catalunya

El curs presenta els darrers avenços en el coneixement sobre el procés natural d'envelliment i sobre la prevenció dels trastorns que hi estan associats. Quins són i com es poden prevenir? A més, s'abordaran altres temes d'especial interès, com ara les teràpies complementàries o l'ús d'Internet. Finalment veurem com ens podem moure pel sistema sanitari amb més eficàcia.

DIMARTS 17 D'ABRIL

Envelliment. Un procés natural

Miquel Vilardell
Catedràtic de Medicina UAB, Cap del Servei de Medicina Interna. Hospital Universitari Vall d'Hebron, Vicerector de la Universitat Autònoma de Barcelona

DIJOUS 19 D'ABRIL

La dieta equilibrada, importància de l'alimentació

Marta Corachan
Diplomada en Infermeria i Dietista, Expresidenta de la Creu Roja de Catalunya

DIMARTS 24 D'ABRIL

La importància de l'activitat física

Josep Lluís Ventura
Cardiòleg, Cap Clínic de Medicina Intensiva de l'Hospital Universitari de Bellvitge

DIJOUS 26 D'ABRIL

Malalties més freqüents

Anton Maria Cervera
Geriatra, Director de l'Institut d'Atenció Geriàtrica i Sociosanitària. IMAS

DIJOUS 3 DE MAIG

Trastorns del son

Eduard Estivill
Director de la Unitat del Son de l'Institut Universitari Dexeus

DIJOUS 10 DE MAIG

Cervell eròtic i tercera edat

Adolf Tobeña
Catedràtic de Psiquiatria de la Universitat Autònoma de Barcelona

DIMARTS 15 DE MAIG

L'ús racional dels medicaments

Josep Torrent
Farmacòleg, Director de la Fundació Doctor Robert

DIJOUS 17 DE MAIG

Teràpies Complementàries

Rafael Manzanera
Doctor en Medicina, Director General de Recursos Sanitaris de la Conselleria de Salut de la Generalitat de Catalunya

DIMARTS 22 DE MAIG

Internet i Salut

Ramon Sarriàs
Metge d'Atenció Primària, Master en Geriatria. Gerent d'IBACS-Formació

DIJOUS 24 DE MAIG

Funciona el Sistema Sanitari?

Ricard Gutiérrez
Director de la Càtedra de Gestió, Direcció i Administració Sanitàries, UAB, Vice-president del Col·legi de Metges de Barcelona

CAP A UNA MUSEOLOGIA TOTAL

Del 23 al 27 d'abril, de 10 a 19.00h.

Director científic

Jorge Wagensberg, físic de la Universitat de Barcelona i director de l'Àrea de Ciència i Medi Ambient de la Fundació "la Caixa"

Un intent de fer una nova museologia per tal d'assolir els reptes de la societat del segle XXI. Noves tècniques, mètodes i criteris museogràfics debatuts durant els darrers anys en els fóruns internacionals, provats a les exposicions temporals i itinerants, i que avul es poden veure a CosmoCaixa.

CLASSES TEÒRIQUES

- Les tres formes de coneixement; ciència, art i revelació
- Les tres fases de l'adquisició del coneixement i les formes de transmissió
- El que és bell i el que és intel·ligible. Una conversa entre art i ciència
- Què és un museu?
- Definició de museu de la ciència modern
- Arquitectura per a un museu
- Exposicions. Principis fonamentals de la museologia científica moderna
- Escenografia
- Activitats. El museu com a una universitat per a ciutadans

TALLERS DE TREBALL

- Una museologia per a la societat del segle XXI
- Com es va fer l'exposició "Biodiversitat". Tot el procés, des de la idea a la tasca complexa d'avaluar. Des dels accessoris: textos, audiovisuals, dibuixos, auques, multimèdiass, fins les activitats complementàries

Work in progress; exposicions:

Tecnologia i Canvi Climàtic

TREBALL DE CAMP

- Sales del museu: Una primera trobada entre la teoria i la museologia
- Col·leccions al Museu: conversa objecte - fenomen, objecte - fenomen - escenografia
- Mur geològic, bosc inundat, heliostat
- Visites a les infraestructures museogràfiques
- Visites a les sales de prototips i assajos

TALLERS I TEATRE

- Presentació paral·lela de tallers del museu per a públic general
- Representació de teatre a càrrec de "Ooff Companyia"

Professors: Joan Fontcuberta, *Fotograf, Premio Nacional de Fotografía 1998*; Dani Freixes, *dissenyador d'interiors i Premio Nacional de Diseño 2001*; Rosa Martínez, *curadora en cap de l'Istanbul Museum of Modern Art*; Joan Rieradevall, *investigador de l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental (ICTA) i professor de la Universitat Autònoma de Barcelona*; Robert Tarrades, *arquitecte*; Àlex Pérez, *biòleg*; Hernán Crespo, *arquitecte*; Marta Solsona, *geòloga*; Ignasi López, *físic*; Jorge Wagensberg, *físic, tots ells de l'Àrea de Ciència i Medi Ambient de la Fundació "la Caixa"*.

En el marc de les activitats de lliure elecció organitzades per la Facultat de Geografia i Història de la UB. (3,5 crèdits)

COMUNICACIÓ ANIMAL

De com algunes espècies interaccionen amb el seu medi físic i social

Del 16 d'octubre al 20 de novembre a les 19.00

Director científic

Joaquim J. Veà. Centre de Recerca de Primats, Universitat de Barcelona, Barcelona

Els canals de comunicació, químics, auditius i visuals han estat força estudiats en moltes espècies però recentment han rebut una major atenció els estudis sobre el contingut i la interpretació dels missatges. En aquest curs volem presentar algunes d'aquestes formes de comunicació, fins ara poc conegudes, tot posant l'èmfasi en el conjunt de processos i mecanismes conductuals amb els que els éssers vius intenten controlar i regular les interaccions amb el seu medi físic i social.

16 D'OCTUBRE

Comunicació animal: informació i manipulació de la conducta

Joaquim J. Veà
Centre de Recerca de Primats, Universitat de Barcelona, Barcelona

18 D'OCTUBRE

Les aranyes: comunicació entre amants i caníbals

Jordi Moya
Estación Experimental en Zonas Áridas (CSIC), Almeria

23 D'OCTUBRE

Entre soroll i silenci: comunicació en cetacs

Michel André
Laboratori d'Aplicacions Bioacústiques, Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), Barcelona

25 D'OCTUBRE

Indicadors d'autoconsciència: comunicació o autoreconeixement?

Montserrat Colell
Centre de Recerca de Primats, Universitat de Barcelona, Barcelona

30 D'OCTUBRE

Comunicació visual en els ximpanzés: expressions facials i emoció

Àngela Loeches
Departamento de Psicología y Biología de la Salud, Universidad Autónoma de Madrid, Cantoblanco, Madrid

6 DE NOVEMBRE

La variabilitat dels codis animals: dels missatges individualitzats a la comunicació interespecífica

Carles Riba
Departament de Metodologia de les Ciències del Comportament Universitat de Barcelona, Barcelona

8 DE NOVEMBRE

La comunicació i les ments dels micós

Robert Seyfarth
Department of Psychology, University of Pennsylvania, EE.UU

13 DE NOVEMBRE

Efectes dels canvis antropològics de l'habitat sobre els sistemes de comunicació de les aus

Paola Laiolo
Estación Biológica de Doñana, (CSIC), Sevilla

15 DE NOVEMBRE

El control de la natalitat afavoreix la cooperació en la cria

Fernando Peláez
Departamento de Psicología y Biología de la Salud, Universidad Autónoma de Madrid. Cantoblanco, Madrid

20 DE NOVEMBRE

Què ens diuen els grans simís?

Josep Call
Max Plank Institut for Evolutionary Anthropology, Leipzig, Alemanya

LES CAUSES DE LA VIOLÈNCIA

Del 29 d'octubre al 28 de novembre

Director

Ignacio Morgado Bernal, Departament de Psicobiologia, Institut de Neurociència, Universitat Autònoma de Barcelona

Els recents avenços en psicobiologia i neurociència cognitiva permeten aprofundir en el coneixement de les alteracions del comportament humà. A la llum dels resultats d'aquests aquests últims coneixements, aquest curs pretén analitzar la naturalesa de la violència, les seves arrels biològiques i socials i les seves característiques i conseqüències en àmbits específics, com el de la parella, la família, l'escolar o el social en general. Influeixen els gens en el comportament violent? Quin paper hi tenen les hormones? Com és el cervell d'un violent? Què és un psicòpata? Què li passa pel cap? Fins a quin punt la violència és resultat de la pobresa i la marginació social? Pot l'educació modificar la conducta violenta?

29 D'OCTUBRE

La química de la violència

Angela Guillazo
Professora titular de Psicobiologia de la Universitat Autònoma de Barcelona

31 D'OCTUBRE

Violència i crim

Santiago Redondo
Professor de Psicologia i Criminologia de la Universitat de Barcelona

5 DE NOVEMBRE

Què és un psicòpata?

Vicente Garrido
Professor de Psicologia i Criminologia de la Universitat de València

7 DE NOVEMBRE

El cervell del violent

Emil Coccaro
Catedràtic de Psiquiatria de la Universitat de Chicago, EE.UU.

12 DE NOVEMBRE

Causes socials de la violència

Amalio Blanco
Catedràtic de Psicologia Social de la Universidad Autònoma de Madrid

28 DE NOVEMBRE

Responen a la violència

Ignacio Morgado
Catedràtic de Psicobiologia de la Universitat Autònoma de Barcelona

14 DE NOVEMBRE

Violència escolar

Angela Serrano
Investigadora del Centro Reina Sofía de Estudios de la Violencia, València

19 DE NOVEMBRE

Violència sexual

Enrique Echeburúa
Catedràtic de Psicologia de la Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics, Universitat del País Basc

21 DE NOVEMBRE

Violència de parella

Paz de Corral
Professora titular de Psicologia de la Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics, Universitat del País Basc

26 DE NOVEMBRE

Psicofisiològics de la violència

Manuela Martínez
Professora titular de Psicobiologia, Universitat de València

28 DE NOVEMBRE

Responen a la violència

Ignacio Morgado
Catedràtic de Psicobiologia de la Universitat Autònoma de Barcelona